

Overleg post-COVID MVWS

24 januari 2023

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inhoud

1. Internationaal: voorstel tot versnelling
2. Internationaal: Krachtenveldanalyse
3. Internationaal: Coördinatie ECDC
4. (Inter)nationaal onderzoek
5. Internationaal onderzoek: behandelingen
6. Expertisecentrum post-COVID
7. Communicatie
8. Bijlagen

1. Internationaal: voorstel tot versnelling

- › Er vindt al veel onderzoek plaats naar post-COVID. Zie hiervoor slide 6.

Wat kunnen we nog meer doen:

- **Het initiëren van een integraal onderzoeksplatform op Europees niveau** waarop vanuit alle disciplines onderzoekresultaten worden verzameld die raken aan post-COVID. Het onderzoeksplatform toont tevens aan welke kennishiaten bestaan.
- **Het vervullen van een voortrekkersrol door Nederland bij het verdelen en invullen** van de bestaande kennishiaten. Nederland kan het goede voorbeeld geven door proactief aan de slag te gaan met de invulling van een kennishiaat. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om het uitvoeren van biomedisch onderzoek naar een specifiek deelonderwerp. Koppeling via ZonMw met de (nationale) kennisagenda.
- Het verkennen van de behoefte **om de grensoverschrijdende kennisuitwisseling tussen academische ziekenhuizen, mede inzake experimentele behandelingen, te intensiveren.**

2a. Internationaal: Krachtenveldanalyse

Wat vinden andere landen?

- Alle Lidstaten herkennen dat post-COVID de kwaliteit van leven van veel mensen sterk aantast en dat we nog te weinig weten over diagnose en behandeling om dit probleem aan te pakken. De Lidstaten steunen op dit terrein EU coördinatie of ondersteuning.
- In verschillende (middelgrote en grote) landen vinden afzonderlijke onderzoeken plaats naast de onderzoeken gedaan in Horizon Europa ondersteunde consortia.
- Een Europees onderzoeksplatform post-COVID kan helpen om de afzonderlijke onderzoeken door lidstaten in kaart te brengen.
- MVWS heeft op 9-12 gesproken met ITA, DUI, IER, BEL, DEN, POR; daar brede steun om gezamenlijk op te trekken om patiënten met post-COVID perspectief te bieden en meer synergie te creëren op onderzoeksinspanningen.
- Nederland kan hierin een voortrekkersrol vervullen.

2b. Internationaal: Coördinatie ECDC

- De focus van ECDC ligt op het monitoren van prevalentie en risicofactoren van verschillende infectieziekten, inclusief Covid-19. Post-COVID valt eigenlijk niet binnen dit mandaat, omdat het klachten na een doorgemaakte infectie betreft. Echter om goed te kunnen adviseren over Covid-19 is het voor ECDC toch van belang dat prevalentie van post-COVID-symptomen en de duur daarvan worden meegewogen.
- ECDC heeft daarom in 2022 een systematische review uitgevoerd op het gebied van prevalentie van symptomen. In deze studie concludeert het ECDC dat aanvullende grootschalige populatiegebaseerde onderzoeken met geschikte controlegroepen nodig zijn om de langetermijnsymptomen te beoordelen die specifiek aan SARS-CoV-2-infectie kunnen worden toegeschreven, en hun verband met een breed scala aan demografische en klinische risicofactoren. Het ECDC kan hier mogelijk een rol in spelen. ECDC initieert zelf geen onderzoek;
- In 2023 ligt de focus van ECDC op de impact van immuniteit (door vaccinatie of doorgemaakte infectie) op deze prevalentie en de duur van de symptomen van post-COVID;
- Onderzoek naar effectiviteit van medische behandelmethoden valt niet binnen het mandaat van ECDC, maar dat van het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA). Sommige mensen die last hebben van post-COVID, zoeken ook naar niet-medische behandelmethoden. Deze vallen niet onder het mandaat van ECDC en ook niet onder het mandaat van de EMA. ECDC adviseert daarom om een integraal onderzoeksplatform op Europees niveau te initiëren

2c. (Inter)nationaal onderzoek

Internationaal onderzoek

- De EC financiert onderzoek om post-COVID beter te begrijpen. Er lopen cohortstudies om de langetermijneffecten en symptomen van post-COVID te onderzoeken.
- Er lopen zes Horizon Europe-projecten inzake post-COVID. In Nederland nemen UMC Groningen, VUMC en UMC Utrecht hieraan deel.
- Bij het werkprogramma EU4health 2024 zijn twee samenwerkingsverbanden gericht op chronische luchtwegaandoeningen waaronder post-COVID.
- VWS is in gesprek met de EC om de plannen van de Commissie m.b.t. het analyseren van de geleverde data te verhelderen en na te gaan welke rol het ECDC hierin kan spelen.
- Het ECDC bereidt een literatuuronderzoek voor, waarin het meest recente bewijsmateriaal over de post-COVID-aandoening wordt samengebracht.

Nationaal onderzoek

- ZonMw coördineert onder andere onderzoek naar de doorontwikkeling van multidisciplinaire richtlijnen, onderzoek naar aanhoudende klachten, onderzoek naar interventies herstel- en nazorg.
- ZonMw coördineert het opstellen van een kennisagenda die overzicht geeft van de relevante onderzoeken naar post-COVID én de kennislücken in beeld brengt.

Kennisagenda

2d. Internationaal onderzoek: behandelingen

Behandelingen

- › Er zijn geen toereikende effectief bewezen behandelingen die personen met post-COVID (deels) genezen. Er is meer onderzoek benodigd naar behandelingen die aangrijpen op de biologische mechanismen in het lichaam. Hierbij gaat het onder meer om onderzoek naar virale persistentie, overmatige bloedstolling en auto-immuniteit.
- › Er zou een verkenning plaats kunnen vinden naar de mogelijkheden om kennisdeling inzake experimentele behandelingen beter te structureren. Deze verkenning kan ook zien op de mate waarin kennisinstellingen al kennis delen inzake post-COVID en waar ruimte bestaat om de kennisindeling te intensiveren.

3 Expertisecentrum post COVID

› Voorstel, een modulaire aanpak:

1. (Online) platform voor kennisdeling

- Voor patiënten en zorgverleners
- Ook scholing vanuit hier opzetten

2. UMCs voor onderzoek

- Aan de hand van vijf hypotheses (Nature artikel) en internationaal afgestemd wat NL hiervan oppakt en welke kennislacunes andere lidstaten invullen.
- Financiering via calls ZonMw (claim voorjaarsbesluitvorming)

3. Periferie voor grotere aantallen waar patiënten met ernstige klachten worden gezien.

- In eerste instantie een poli post COVID op één plek (Bernhoven en provincie Brabant willen dit oppakken). Hier hebben patiënten een centrale intake door generalist en daarna mogelijk een consult door verschillende specialisten. Zorgverleners zien dagelijks post COVID patiënten en hebben dus meer ervaring/kennis. Duidelijke criteria voor aanmelding ontwikkelen.
- Financiering zorg vanuit ZVW (nog nader te onderzoeken)

› Koppeling UMCs, periferie en platform voor kennisdeling

› Laagdrempelige, snelle start

› Onder voorbehoud van financiering

4. Communicatie

- › Communicatie is een belangrijk beleidsinstrument richting patiënten/burgers.

Communicatiedoel: de informatiepositie verstevigen en inzicht geven welke acties worden uitgevoerd op het post-COVID dossier door het ministerie van VWS in samenwerking met de diverse partijen;

- › Er is regelmatig contact met de communicatieadviseurs van C-Support, ZonMw, RIVM en Post-COVIDNL.
 - › De vernieuwde Post-COVID pagina op rijksoverheid.nl gaat binnenkort live:
 - met uitleg (B1-niveau) waarin staat wat er nu loopt en waar mensen terecht kunnen als ze vragen hebben.
 - deze webpagina wordt regelmatig bijgewerkt in samenwerking met C-Support, ZonMw, RIVM en Post-COVIDNL.
 - er worden interviews (Blogs) gemaakt waarin onderzoekers vertellen over hun onderzoek.
 - › Er worden vragen beantwoord die via het webcare team binnenkomen.
 - › De pers wordt te woord gestaan.
-
- › Communicatie richting Tweede Kamer
 - › In Q2 separate brief waarin Kamer uitgebreider wordt geïnformeerd over de stand van zaken rondom post COVID.

5. Bijlages

- › 1 - Reactie ZonMw
- › 2 – Achtergrond post-COVID internationaal (EC, ECDC, krachtenveldanalyse)